

«FIGYELŐ»
 ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
 Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
 Telefon: 299-832.

Lap: *1948 MÄR 17*

Megjelent: *1948 MÄR 17*

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

9.439

Hely

"1848"

Személy

Helyszám

Szerző:

Cím: *Pest 1848 márciusában*

Forrás: *Tabad Ló*

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

1948 márc 17.

Székesfővárosi háziyomda 1926 — 8891

PEST 1848 márciusában

A 48-as Pest nem volt forradalmi város. Almos német kispolgárok lakták és ezek mindent akartak, csak éppen forradalmat nem. A forradalmat a jövevények készítették elő: a jurátusok, az egyetemi ifjak, akik — mint Schöpflin Aladár írta szépen valamikor — már megsejtették az új Budapestet, a gyárak, üzemek, hidak városát, Pozsonnyal szemben már Pestben látták az ország új központját.

Milyen volt a régi Pest? Megjelentéséhez Krudý Gyula tollára volna szükség. Csend volt Pesten, álmom és nyugalom. A szatócsok álmatagon csaltak és loptak boltjaikban, feleségük hasonló álmatagsággal csalta meg őket a régi szállodákban, a „Kék macská”ban, a „Fehér kigyó”ban vagy pedig az „Arany Leá”-hoz címzett fogadóban. Időnkint pisztolygolyó dörrenése tör meg a csendet, ilyenkor huszárcapitányok párbajának visszhangja jut el az álmos pesti fülekhöz.

Ebbe az álmos vidéki kisvárosba a huszas években Kisfaludy Károly hozott új életet. Az új élet

aból állott, hogy megjelent Pest falai között néhány magyar író, Bajza József, Vörösmarty Mihály és Toldy Ferenc, akik esténként összeültek kedvenc kocsmájukban, a „Csigá”-ban s itt siratták a régi dicsőséget.

Vörösmartyék csendesesen ültek a „Csigá”-ban, de közben egy új nemzedék növekedett fel szemük láttára. Az új nemzedék tagjai türelmetlen és heves ifjak voltak. Tünetesen beszéltek magyarul, ami abban az időben forradalmi cselekmény volt s még tüntetőbben szavalták kedvencük, Petőfi verseit. Nem Vörösmartyék ellen tüntettek, hanem a svábok, a német kispolgárok ellen, a gyűlölt Metternich ellen. Vörösmartyék ellen hiába is tüntettek volna Petőfi verseit, hiszen Vörösmarty egyengette legjobban Petőfi útját, Bajza közölte lapjában Petőfi első versét és általában: ennek a nemzedéknek az írói türelmes derével nézték az új

fiatalok, az új tehetségek jelentkezését.

A fiatalok mindazonáltal elhagyták a „Csigá”-t, otthagyták Bajza folyóiratát, az „Athenaeum”-ot, új, frissebb, biztatóbb lapokhoz tértek s új kávéházat szálltak meg. Ez a kávéház a „Pilvax” volt. A „Pilvax”-ot így írja le egy egykorú lap: „Ez a kávéház egy tágas négyszögű teremből és egy kisebb mellékhelyiségből áll. A nagyterem menyeretét két márványozott oszlop tartja. Az előtérben tekeasztal áll, a fal mentén és az oszlopok körül pedig apróbb asztalok vannak elhelyezve a vendégek számára. A kávéház sötétes háttérben jobbra, közel a szögletfalhoz, egy nagyobb, gömbölyű faasztal áll, körülötte nyolc-tíz székkal.”

A „Csigá” és a „Pilvax” két kis magyar sziget volt a régi Pest sváb tengerében. A sváb polgárok döbbenettel mentek el a két helyiség

mellett, úgy érezték, hogy vétkeznek az Isten, a császár és ami a legborzalmasabb: Metternich ellen, mert a termékből átkos magyar szó hallatszik ki és ezek az istentelen gaz ifjak talán nem átallják szidni a Habsburgokat és a városi tanácsnokokat sem.

1848 március 15-ének napja az akkori Pest-Buda polgárainak résztvétele nélkül zajlott le. Azért lett népmozgalom, mert akkor zajlott le a rákosi vásár, ahol magyar parasztok ezrei jelentek meg. A pesti polgárok legfeljebb kíváncsiságból nézték, mit művelnek a bolond magyarok. Felhúzták esernyőikat, majd amikor megéheztek, visszavonultak kényelmes házaikba és a délutáni kakaó mellett elnevetgéltek, hogy ime, ezek az eszelős és forrófejű magyar jurátusok nem átallanak együtt haradni a gubás és szürös parasztokkal. Közben Pesten zúgott a forradalom, ébredezett az ország, de a sváb polgárok tovább álmodtak Metternichről, Ferenc császárról és a régi középkori városi privilégiumokról.